

Täysistunto

Tiistai 7.12.2021 klo 14.00—20.56

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 192/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 17/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 17/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheen vuoro, edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.28 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia. Oppijanumeron käyttötarkoitusta ja antamista koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Lisäksi lain soveltamisalaan lisättäisiin Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain mukaiset koulutukset ja tutkinnot sekä säädettäisiin mainittua koulua koskevasta velvoitteesta tallentaa tietoja opetuksen ja koulutuksen tietovarantoon. Esityksessä ehdotetaan myös täsmennettäväksi yhteisrekisterinpitäjyyttä koskevia säännöksiä.

Esityksessä on otettu huomioon julkisen hallinnon tietohallinnasta annetun lain mukainen sähköistä luovuttamistapaa koskeva sääntely, minkä johdosta valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetusta laista sekä perusopetuslaista, lukiolaista ja ammatillisesta koulutuksesta annetusta laista ehdotetaan poistettavaksi tätä koskeva rinnakkainen sääntely.

Nämä lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.22. Helsingin eurooppalaista koulua koskeva tallentamisvelvoite tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.1.23.

Valiokunnan perusteluja:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä siten, että oppijanumeroa koskeva sääntely mahdollistaisi henkilöiden yksilöimisen opetushallinnossa yhdenmukaisella tavalla. Esityksessä ehdotetaan muutoksia muun muassa oppijanumeron käyttöä ja oppijanumerorekisterin tietosisältöä koskevaan sääntelyyn. Lisäksi esityksen tavoitteena on selkeyttää ja täsmentää yhteisrekisterinpitäjyyttä sekä tietojen sähköistä luovuttamistapaa koskevaa sääntelyä. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta kuitenkin ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosesityksin, eli muutama sana niistä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 146/2021 vp

Valiokunta kannattaa oppijanumeron sääntelyn täsmentämistä ja sen käytön laajentamisen mahdollistamista. Jatkossa oppijanumeroa voidaan käyttää opetushallinnossa yleisesti henkilöä yksilöivänä tunnisteena lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi. Yksilöllinen tunniste on tarpeen yhdistämään henkilöä koskevat tiedot eri rekistereissä ja tietovarannoissa. Ehdotettu muutos parantaa tietosuojaa, kun henkilön yksilöiminen opetushallinnossa ei edellyttäisi henkilötunnuksen käyttöä kuin välttämättömistä syistä.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille tarve sisällyttää 3 a §:ään säännös tietojen luovuttamisen perusteista. Tämä on merkityksellistä, koska oppijanumeroa koskevaan sääntelyyn ehdotetaan merkittäviä muutoksia oppijanumeron käyttöalan ja tietosisällön osalta. Valiokunta saamansa selvityksen perusteella ehdottaa, että pykälään lisätään uusi, 3 momentti, jossa säädetään rekisterin sisältämien tietojen luovuttamisen edellytyksistä. Säännöksessä rajataan tiedon luovuttamisen oikeus sellaiselle toimijalle, jolla on nimenomainen laissa säädetty oikeus tietojen saamiseen tai laissa säädetyn tehtävän perusteella oikeus tiedonsaantiin. Säännöksessä käytetään termiä ”toimija”, koska tietojen saajatahoja on erilaisia, esimerkiksi yhtiömuotoinen koulutuksen järjestäjä, joka lakisääteisen tehtävänsä perusteella on oikeutettu saamaan rekisteristä tietoja.

Tosiaan meidän valiokunta yksimielisesti ehdottaa, että eduskunta hyväksyisi muuttamattomana esitykseen sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen ja eduskunta hyväksyisi muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen, ja tuossa äsken kerroin, mitä se muutos koskisi.

Näillä saatesanoilla esittelin tämän mietinnön. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 192/2021 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.